

VÁCZI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési ára: Egész évre 12 kor.,
félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 24 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

KONCZ JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesegyház-tér 7. szám.

Megjelenik minden csütörtökön.

Nyilt-tér sora 60 fillér.

Hirdetések árszabály szerint.

Hódoló ünnepélyek.

(1.) Az 1908-ik esztendő két igen előkelő és történelmi nevezetességű jubileummal gazdagodott. Az egyik február 11-ikén vette kezdetét, amikor 50-ik éve volt annak, hogy a B. Sz. Mária Lourdesben csodás módon első alkalommal megjelent, — a második pedig november hó 16-ikán zajlott le, amikor Őszentsége, dicsőségesen uralkodó X. Pius pápánk áldozásának 50 éves jubileumát tartotta. Mindkettő méltó a keresztény világ szeretetére és tiszteletére!...

A Váci Kath. Kör, mely mindenha kivette részét, mikor nagy dolgokat nyilvánosság előtt kellett dokumentálni, most is egy monstre-ünnepélyt rendezett. — Deczember 7-ikén volt az ünnepély a Kuria szálló nagytermében, melyet ez alkalomra izlésesen feldíszítettek. A terem már jóval 5 előtt tömve volt előkelő közönséggel, mert a kettős ünne-

pély iránt városszerte nagy volt az érdeklődés. A Kath. Kör ugyanis a két jubileumot egyesítette s mindkettőt egy diszünnepele keretében tartotta meg.

Az ünnepély részletes lefolyása a következő volt. — *Molesiczky* János pápai praelátus, kanonok, mint a Kör elnöke rövid, velős beszéddel megnyitotta az ünnepélyt, melyben frappans vonásokkal jelezte az ünneplés jelentőségét, nagyságát s a kettős jubileumnak egymáshoz való viszonyát.

Az ünnepi felolvasást (5. szám) „Szűz Mária tisztelete és a pápaság intézménye Magyarországon“ czímmel *Éder* Kálmán kir. törvényszéki bíró dolgozta fel. Fejtegetésében ügyesen érintette azon ellentéteket, miket a Mária-kultusz ellen felhozunk. Kimutatta azok igaztalan voltát, elleneink rosszakaratát, — s hívó, igaz lélekkel buzdított, lelkesített Szűz Mária

tiszteletére. — Beszédének második részében fejtegette, hogy a római szentszék nálunk nem idegen hatalom. Történelmi adatokkal megegyezően kimutatta, hogy milyen sokat segített rajtunk török-tatár ellen. Amikor a legnagyobb bajok és veszedelmek fenyegették a magyar nemzetet, mindig a pápák bizonyultak legjobb barátainknak, mert nemcsak erkölcsi jótanácsokkal, de megmérhetetlen anyagi áldozatokkal is siettek szorongatott hazánk segítségére. A nagy gonddal és szép theologiai tudással megszerkesztett felolvasás nagy hatást keltett. Mindenki épüléssel és figyelemmel hallgatta, sok taps és lelkes ováció honorálta. — A felolvasást a gyengélkedő *Éder* Kálmán helyett *Gergely* József olvasta fel.

Az ünnepi ódát (4. szám) *Paksi* Gáspár (Fridrich Sándor) jónévű egyházi költőnk írta, „X. Pius pápa jubileumára“ czim-

T Á R C S Z A.

Beszéd,

amelyet X. Pius pápa papi jubileumára rendezett, főgimnáziumi hódoló ünnepélyen mondott lovag CSÖSZ IMRE dr. tanár.

X. Pius.

„Talem decebat ut nobis esset Pontifex“ (A1 Hebr. 7. 20.)

„Fel a szívekkel! Üdvözljük őt,
Hitünk s reményünk kőszál-oszlopát,
A nagy világ legősibb trónusán,
A jóságos, galambosz Szentatyát!“

Mélyen tisztelt ünneplő Közönség!

4. Kedves Növendékek!

Előttünk van immár rövid és halvány vonásokban az aranymisé *Sartó* József X. Pius őszentségének — pápává választásáig — lefolyt, tanulságos élete. Láttuk változatos életének főbb adatait, nevezetesebb mozzanatait és a magasztos cselekedeteket, amelyeket elbeszél a szentek gyülekezete... Előttünk állanak lángszellemének kimagasló tehetségei, páratla-

nul nemes szíve, nagy, szilárd, tiszta jelleme, amely híven visszatükrözteti azon főséges életelveket, melyeknek mindenkor rendíthetetlen követője gyanánt bizonyult.

Láttuk a csodálatos életet, amely valóban az imálandó Gondviselés adta példa arra nézve, hogy az Istenbe vetett erős bizalom, a mennyei Atya szeretete, párosulva az ezen szeretettől edzett kitartó szorgalommal, a lelki alázatosságtól megnemesített törekvés, a jószívűség melegségében, az embertársak javára irányuló munkásság miképen nyeri meg jutalmát a földön is, hogy a nagy erények áldását ne csak a kiválasztott egyén, hanem az emberiség nagyobb része, egy város, egy ország, egy nemzet érezhesse...

Láttuk, hogy Riese szegényes contadino — házatól a Vatikán palotájáig hosszú pályafutást végzett, amely fényes diplomatai szereplésektől ugyan nem tűndöklök; de annál gazdagabb az isteni hit, erény és szeretet, és az ezekből sarjadó: okosság, mértékletesség, igazságosság és lelki erősség, erkölcsi erényeket ápoló és hathatósan ajánló *Sartó* Józsefnek, a Jezus

Krisztus drágalátos vérével megváltott lelkek örök üdvéért és a szegény nép anyagi boldogulásáért való fáradhatatlan tevékenységében...

Láttuk, hogy a Magasságbeli úgy akarta, hogy a leglényegesebb egyházi hivatalokon, a hierarchikus rangfokozat minden lépcső-fokán menjen végig, mielőtt szent Péter kulcsait átveszi... Tapasztalásból megismeré tehát a pastoriát épen úgy, mint a szemináriumot és püspöki irodát, vagyis a lekipasztorkodást, papnevelést és az egyházi kormányzást egyaránt; mert volt káplán, plébános, lelkiigazgató, egyházmegyei iroda-vezető, kanonok, Vacarius Gen. és püspök...

Valóban a gyönyörűség érzete tölti el a lelket, ha ezen életfolyását végig nézzük. De korán sem az *Sartó* életében — míg szent Péter tronjára lépett, megkapó, hogy miképp emelkedett fölfelé, miképp változtak élete körülményei; hanem az, ami nem változott benne: a puritán egyszerűség, szerény gondolkodás, az oly benső, mély, tevékeny hit, aminőt az Üdvözítő kíván és amelynek nagy erőt tulajdonít, meg a földi pompa lenézése. Lelke mélyében

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testvért, megszünteti a köhögést, vándorok, éjjeli izmokat.

Tüdőbetegségek, hurutok, száraz köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utáztatásokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerárban. — Ára tizenkét 4.— korona.

mel. A költemény egyik remeke az egyházi poézisnak, melyből a fiú hódolat és kegyeletes ragaszkodás melege sugárzik felénk az 50 éves áldozár-szentatya iránt. A szép költemény bájosága még csak növekedett ifj. *Kökény* Ferencz tanárjelölt mesteri és művészi interpretációja mellett.

Az ünnepély tartalmát és kedvességét nagyban emelték az ének- és zeneszámok. — A nemzeti himnus és pápai himnus (2. és 8. szám) hatalmas erővel zendült fel a vaczi dalárdisták ajakán, míg *Dobó* Katinka úrhölgy Gounodtól énekelt egy bájos melódiájú „Ave Mariá“-t, *Wolkóber* János discret zongorakiséréte mellett. (6. szám.) Úgy *Dobó* Katinka, mint *Wolkóber* János művészete már sokkal ismerősebb előttünk, mintsem újabb dicséretre és magasztalásra szorulna. Náluk nélkül manapság már nem igen eshetik meg városunkban ünnepély. *Dobó* Katinka mindenkor nagy érzéssel, lebilincselő kedvességgel és biztos sikerrel dicsekedhetik. — A dalárdát szintén *Wolkóber* dirigálta.

Fényes sikereket és soha el nem hervadó babérokat aratott az ünnepélyen egy budapesti kised művészgárda, melynek tagjai *Bekker* Pál, *Malmarits* Jenő, *Karg* Norbert és *Szoulavy* Ernő voltak. Igazi művészi tudással rendelkező ifjak, kik a legmerészebb művészi kompozíciókat is játszi könnyedséggel oldják meg. Mintha nem is a zeneszerszám, de egy-egy élő szív húrjain játszanának. Vonós négyesben előadták *Haydn* op.

ugyanaz ő ma szent Péter örökében, ami volt velencei biboros korában, ami volt a paduai szemináriumban, s ami volt hajdan édesatyja szegényes házában, miként a gyémánt lényében mindig ugyanaz marad, ha külső formája és ragyogási köve nagyobbodott is . . .

A mi *Sartót* igazán nagygyá és mindenek fölött nemessé teszi, az, hogy minden eddigi minőségében, minden állásában e három fővonás domborodik ki működésén: 1. *lelkipásztori, önfeláldozó buzgósága*, amely új istenfélő élet alapjait rakta le a családban, megszentelvén azt és általa a társadalmat; 2. *kiváló szociális érzék*, amely az evangéliumi szeretetből sarjadó jótéteményeivel annak, aki maga is végig szenvedte a szűkölködő néposztályok minden baját, — letörli a szegénység könyeit, megdicsőíti az egyházat; 3. *a változatlan szelidség*, az a varázs láncz, amelylyel mivel, szent Pállal szólva (I. Kor. 9, 23), „mindeneknek mindene lett”, minden szívet magához csatolt . . . Igazán elmondhatni róla, amit szt. Ambrus Mózesről mondott, hogy szelidsége által Istennél és embereknél szeretetre méltóvá lett.

A nagy apostolnak, sz. Pálnak a folytatásra biztató ezen szavai jutnak itt eszembe: „Corde creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem” (Rom. 10, 11.)

A pápák fényes sorozatában, hatalmas szellemóriások sorában jött tehát a velenceiek rajongásig szeretett patriarkája, X. Pius és a mélyen érző atyai szív első lépésével megnyerte a művelt világnak, még az elfogulatlan más-

6. V. a) Presto, b) Adagio, c) Menuetto, d) Schersandó alkotását (3. szám). — majd *Bekker* Pál szóló hegedűn Vieux temps: Ballade et Polonaise cz. műremeket, *Szoulavy* Ernő zongorakiséréte mellett (7. szám). Frenetikus taps lett művészi tudásuk jutalma, úgy, hogy a kvartettnek ismét össze kellett ülnie, hogy egy újabb előadással csillapítsa a szűnni nem akaró lelkesedést.

A nagy művészi elvezetben s hatalmas gondolatokban részesült hálás közönség a pápai himnus akkordjai mellett kezdett oszladozni, magával vivén készséges szívvél és hódoló lélekkel a Bolgogságos Istenanya és a jóságos Szentatya tiszteletét és szeretetét.

Apponyi nyilatkozata. *Apponyi* Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter pénteken nyilatkozott a kongrua és az autonomia ügyéről. — Ismeretes mindnyájunk előtt az az érélyes beszéd, melyet *Buzáth* Ferencz néppárti képviselő mondott a minap e két ügyről, melyben hangoztatta, hogy úgy a kongruát, mint az autonómiát a lehető legrövidebb idő alatt el kell intézni, mert már tovább nem várhatunk. Jogunk van az autonómiához! Ezt elvitatni nem lehet! A protestánsokhoz képest pedig — sajnos — nagy inferioritásban vagyunk! Hiszen a költségvetésben előirányzott 9 millióból majdnem 7 millió esik a protestáns felekezetre. Ez pedig nem igazságos eljárás, mert mi kálholikusok talán mégis csak többen vagyunk! — *Apponyi* kijelentette, hogy a kongrua-javaslatot még ebben az évben benyújtja, — ami helyes is —, de az autonómiát csak a választási reform tárgyalása után terjeszti elő. — Igazán nem értjük *Apponyi* eljárási módját! Mi lehet annak

vallásuaknak is tiszteletét. Az eszme, amelyet ő képvisel, a keresztény szeretet művelte e csodát . . . A pápaság erkölcsi hatalom volt isteni eredeténél fogva, azon az emberek nem változtatnak soha . . . És erkölcsi hatalom marad az idők teljességéig . . .

X. Pius még a mienk, s adja az ég, hogy még soká az legyen! — még nem a történelemé; de már is több mélyreható és messzemenő intézkedését, bölcs rendeleteit kell feljegyeznie komoly lapjaira . . . Tudjuk, nem oly régen — hiszen 1903. aug. 4-én választott pápává — kormányozza Krisztus egyházát s uralkodik a kálholikusok milliói fölött; és mind a mellett ily rövid, öt évi idő alatt is sok, nagy és jeles dolgokat cselekedett . . . Annyit cselekedett t. i. pápaságának az első lustruma alatt, amennyit elég lett volna 15—20 esztendő alatt véghez vinnie. A régi pápák sokkal hatalmasabbak és gazdagabbak voltak, mint X. Pius szentséges Atyánk . . . Mert a pápák 1870-ikig külön országgal bíró világi fejedelmek is voltak. Épen azért nem lehet azon nagyon csodálkozunk, hogy régen a pápákat mindenki nagyon becsülte és mindenki sokat adott az ő szavukra; mert akiről tudják, hogy király, hogy egy országnak ura, azt mindig többre veszik az emberek, mint az olyant, aki nem olyan nagy úr, vagy pedig akinek semmi vagonya nincs . . . S ugyanazért régi időben könnyebben lehetett a pápáknak nagy dolgokat cselekedniök . . . De a mostani pápának nincs országa, mert midőn ő meg lőn választva, akkor már a pápai ország — 33 év óta, — az olasz király kezén volt . . . És lám a mi

az oka, hogy a választási reform tárgyalását megelőző hosszú időt nem akarja az autonómiai javaslat tárgyalására fordítani? Félt, hogy terve nem sikerül és akkor a kálholikusok sosem kapják meg az őket megillető jogokat. *Apponyi*nak az autonómiára vonatkozó nyilatkozatát tehát nem fogadhatjuk el örömmel. Ha a kongrua-javaslatot még ez évben beterjeszti, ép olyan könnyen lehetett volna az autonómiával is előhozakodni, annál is inkább, mert a törvényjavaslat már úgy is készen van.

A pápák és Magyarország.

A Váci Kath. Kőr pápai jubileumának alkalmából igen aktuálisnak találjuk leadni a fenti című kiválóan jeles cikket, mely az „Alföldi Híradó”-ban látott napvilágot s megcáfolhatatlan történelmi adatokkal bizonyítja be, hogy mivel tartozik édes hazánk a pápaságnak. — A cikk a következő:

A kálholikus egyháznak nagy ünnepe van. A római pápát, a szentatyát ünneplik a hívek milliói aranymiséje alkalmából! — Hazánk fokozott mértékben és lelkesedéssel vehet részt az ünneplésben; mert hisz a történet lapjai fényesen tanuskodnak arról, hogy tán egy országért sem tettek a pápák annyit, mint épen Magyarországért. Ha ezredéves multunk emlékein elmerengünk, a mult ezen emlékei között ott ragyog a pápák áldozatkészsége, gondoskodása. Jó és balszerencse közt sohasem feledkezett meg rólunk Péter utódja. Országunk az apostoli szék atyai imádságának, szűnni nem tudó gondoskodásának mindenkor kiváló tárgyát képezte. Ő vezérelt bennünket minden áldás, minden műveltség forrásához, a keresztény hithez. Ott állott a magyar állam bölcsőjénél; — királyt adott, egy második honalapítót; — koronát adott, mely ma is legfőbb záloga, legszentebb talizmánja országunk függetlenségének. Árpád házi királyaink alatt annyiszor érezte nemzetünk az apostoli szék jó-

Szentatyánk, X. Pius pápa, oly nagyszerű ember, oly okosan tudja rendben tartani az anyaszentegyház dolgait, hogy, szegénysége dacára is, az egész világban nagyra becsülik, sőt talán jobban tisztelik őt, aki a hatalom imponáló külső jelei és jelvényei helyett az atyai szeretet s alázatos lelkület köntösébe öltözött, mint agynémelyik régi pápát, becsültek . . .

Sokat lehetne arról beszélni, mi mindent cselekedett a lelkek igazi atyja, a mi jeles római Pápánk, aki azzal a szeretettel aggódik fiait üdvén, előmenetelén, gyarapodásán, mely olyan bensővé tette azt a kapcsolatot és a hívek között, amelyet a hit úgy is megteremt a pápa és a hívők között, s amely egységbe fűzi a fejet a tagokkal, s amely összetartás az „Una, sancta, catholica ecclesia” anyajegye.

A sok dolog közül csak egyet kettőt fogok jelezni.

Nagynevű elődje, XIII. Leo nyomdokain haladva, miként az, ő sem hagyja el a Vatikánt, mivel a pápaság ellenségei, már IX. Pius megfosztották országától és a pápai államhoz való elilegenethetetlen jogát hangoztatja . . . Egyik főgondja a vallásos szellem megszilárdítása. E célból számos körlevelet irt, amelyekben domborodik ki szellemének nagysága, a kálholikus egyház és hívők iránti mélységes szeretete, az igaz, krisztusi hit tántoríthatatlan védelme . . . Ezekben („E supremi apostolatus cathedra”, „Pascendi dominici gregis”, „Ne temere”, „Lamentabili sane exitu”, „Motu proprio”, „Haeret animo” stb. kezdetűek-

ságát, hogy mikor a második alkotmányt megkötö s ennek alapjává az aranybullát teszi, — nincs máshoz bizalma mint sz. Péter székéhez: Rómába küldi az aranybullát és kéri sz. Péter utódját, legyen gondja annak megtartására. — És az apostoli szék nem élt vissza a nemzet bizalmával. Állami függetlenségünknek őre, királyaink támasza, atyja országunknak, pártfogója, minden nemes törekvésnek támogatója volt mindvégig.

Egy ujságcikk keretében ezredrészét sem lehet felemlíteni annak a sok jónak, miben országunk a szentszék részéről részesült, azt a sok áldozatot, mit a pápák Magyarország érdekében hoztak. Csak egy pár adattal akarunk e cikk azon viszony megvilágításához járulni, mely hazánk és az apostoli szék között kilencz századon át fennállott.

1000-edik évben II. Sylvester Istvánnak koronát küld s őt apostoli jogokkal ruhazza fel.

1083. VII. Gergely megvédte Magyarország függetlenségét IV. Henrik császárral szemben.

1198—1216. III. Ince kibékíti Imét lázongó öcsésével, Endrével, a gyermek Lászlót megvédi Endre ellenében; Endre hallatlan önkénykedésének és erőszakoskodásának gátat vet.

1216—1227. III. Honorius kényszeríti Endrét, hogy az elidegenített és az izmaelitáknak bérbe adott javakat vegye vissza. Az Endre és fia közötti pártviszalyokban védi a királyi tekintélyt, de nem enged elnyomni az ifjú királyt sem, mikor igazságért küzd. A nemzet az aranybulla egy példányát Rómába küldi, hogy vegye azt a pápa pártfogása alá.

1243—1254. V. Ince megvédi IV. Bélát és az ország függetlenségét Frigyes ellen.

1161—1264. IV. Orbán kibékíti Bélát fiával, Istvánnal.

1278—1280. III. Miklós a szerencsétlen Kun Lászlónak levelet ír. Fülöp fermói püspököt az országba küldi ki a nemzetet a felbomlástól és királyának erőszakoskodásától megmenteni igyekszik.

1308. V. Kelemen Gentilis bibornokot küldi a királyválasztás vizsalyaitól zaklatott országba; a követ fáradságot nem ismerő buzgalmanak sikerül a békét helyreállítani, a testvérhárcot megszüntetni, Róbert Károlyt a trónra ültetni és az Anjouk dicsőségteljes uralmát biztosítani.

1372 XI. Gergely nagy Lajos alatt a tatárok és törökök ellen keresztes hadat rendel.

1448. V. Miklós a nemzetet vészterhes állapotában egységre inti.

1455. III. Calixtus Konstantinápoly elfoglalása után valamennyi európai fejedelmet felhívott a fenyegetett magyar királyság védelmére.

1456. Ugyanazon pápa inti az egymás ellen agyarkodó főurakat a nemzet rettenetes sorsára, ha belviszalyok közben a török utat nyit az ország szívébe.

1456. Ugyanazon pápa Magyarországba küldi Kapisztrán Jánost, ki 60,000 keresztesel csatlakozik nagy Hunyadinkhoz és kivívták a fényes belgrádi győzelmet.

1459—1464. II. Pius küld Mátyás királynak 120,000 drb. aranyat (Akkoriban a pénznek hasonlíthatatlanul nagyobb értéke volt, mint most van.)

1464. II. Pál évenként segélyül kiköt Mátyásnak 100,000 arany forintot; azonkívül 1465—1471 küldött 268,000 drb. aranyat.

1476—1481. IV. Sixtus Mátyásnak küldött 436,000 drb. aranyat.

1500—1501. VI. Sándor II. Ulászlónak a török elleni segélyül 80,000 drb. aranyat és évenként 40,000 drb. aranyat.

1514. X. Leó Ulászlónak 70,000 drb. aranyat küld, hogy a határszélek várai kijavításának; 1515. ugyanazon pápa 10 m. löport, 100 m. kénkövet, 5 m. salétromot, ágyukat és 49,000 drb. aranyat.

1516. X. Leo II. Lajos királynak 35,000 drb. aranyat.

1526. VII. Kelemen felszólított minden európai

uralkodót, segítsék a magyart; a pápa küldött 50,000 drb. aranyat a királynak és 40,000 drb. aranyat Tomorinak es pápai engedéllyel minden templom és kolostor ezüstjének és más pénzek felét kötelezett a haza oltárára letenni. II. Lajos katonáinak egy része pápai zsoldos volt.

1532. VII. Kelemen 10,000 a törökök ellen küzdő katonának a zsoldját fizette.

1537. III. Pál küld pápai zsoldosokat, ágyukat és egyéb hadikészleteket; 1542 ismét 3000 általa fizetett fegyverest Budának visszafoglalására; 1543. 4000 felszerelt gyalogos olaszt a magyarok megmentésére.

1565. IV. Pius küld Miksa magyar királynak 50,000 drb. aranyat.

1566. V. Pius ugyanannak szinte 50,000 drb. aranyat.

1572. XIII. Gergely Rómában magyarok részére alapított intézetet, melyből katolikus egyházunk legnagyobb főpapjai kerültek ki.

1595. VIII. Kelemen 10,000 embert küld Esztergom visszavivására.

1597. Ugyanaz a 40,000 főnyi leányul csapatok egy harmadát zsolddal ellátja.

1632. VIII. Orbán a királynak havonként 24,000 aranyat ajánl fel.

1685. XI. Ince küld 1,545,000 forintot.

1686. Ugyanaz Budavár visszavétele örömben szent István napját és szept. 2-át az egész kereszténységben megtartani rendeli.

1692. XII. Ince Várad felszabadítására és a vár erősítésére 168,000 frt.-ot áldoz.

1758. XIII. Kelemen megerősíti királyaink apostoli praedicatumát.

1878. XIII. Leo 30,000 lirát küld a szegedi árvízkarosultaknak.

Ennyi jótétemény után természetes dolog, hogy nemcsak hazánk katolikus népei, hanem az egész ország hálaival, tisztelettel viseltetett az apostoli szék iránt. Nem egyszer iktatták törvénybe, hogy egyedül a pápa pártfogolja az országot, egyedül a szentszék pár-

ben . . .) ugyanis az ismeretes jelégével: „Instaurare omnia in Christo“ — mindent megújítani Krisztusban, a szerető atyának fiai ideig és örökké való boldogságaért verő szívéből óhajtott oly katolikus megújodást, mindenütt, amely Krisztus Urunk szellemét viszi a lelkekbe, a családba, a társadalomba és az államba . . . A tartományi, egyházmegyei zsinatok tartását sürgeti, a lelki gyakorlatok végzését szorgalmazza, a hívek között alakult ajtatos társulatok üdvös működését, az Oltárszentséggel, a Krisztus testével és vérével való minél sűrűbb táplálkozást, a gyakori, mindennapi szentáldozást, mint azt a forrást, melyből a szellem erősödik, az Istennek tett sző élet sarjad, dicső szavakban emeli ki; a lelkipásztorokat, a nagy és kifogástalan fegyelem nyomatékolása mellett, komolyan föl-hívja, hogy szent hivatásukban buzgó hűséggel, kitartással, nem mellékes czéltól vezérelve, járjanak el; a vallásos képzés és tudományos művelődés nagy fontosságú érdekeit szíven hordván, és, megemlékezvén az ihletett látnok (Malak. 2, 7.) e szavairól: „Labis sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirunt ex ore eius“, a növendékpapság helyes és alaposabb nevelése és oktatása ügyében intézkedik . . . Legéhebb szemmel örökös az egyre mind komolyabb, mondhatni komorabb tünetekben, amelyek az alsóbb rétegekben gyülemelő vulkányszerű elemek tete mes mennyiségét sejtetik, — bővelkedő korunk mozgalmái, azoknak okai és veszélyei fölött . . . Figyelemmel kíséri a külsőségekben elmerülő és fölszínes kulturát, amelynek,

hogy az emberiségre áldásos hatalommá válik, bensőséggel kell eltelnie és hiterkölszi erővel töltekeznie . . . Hiven a pápaságnak, amely a Krisztus alapította egyháznak szíve és lelke, — föladatahoz, melyet, kevés szóval sokat mondva, így fejezi ki a szent látnok: „Ecce testem populus dedi eum, ducem et pastorem gentibus“ (Isai 55, 4.) megőrizni és megvédeni a hit tisztaságát és a kinyilatkoztatás létét, — szertelen napjaink főbb tévedéseit tétélekbe (De Modernistarum doctrinis) foglalja össze és azokat, mint az Isten fogalmát, természetfölötti hitet, isteni kijelentési tanokat gyökerestül kiforgató, az egész keresztény világnézetet fenyegető, veszélyes elveket, elítéli.

Ismeretes dolog, hogy X. Piusnak, aki eddigi rövid uralkodása alatt a valódi műveltség igazi őrtalmazójának az isteni vallás örök és hirdetőjének, az egyház szabadsága tántoríthatatlan védőjének bizonyult, — lelkes körleveleinek gyújtó szavaira újult erővel lobogt a minden szentek Királynéja, akit a teljes Szentháromsággyal Istent pártatlan méltóságra magasztalt föl, — iránt való fiai hódolat, a szeplőtelen fogantatás hitczikke kihirdetésének (1854—1904) valamint a Lourdesi csodás jelenségének (1858—1908) félszázados évfordulóján.

Pápaságának jelentős eseménye az is, hogy az egyházi zene rendezését is kezébe vette, amennyiben a ker. anyaszentegyház ősidőktől fogva használt dallamainak minden toldaléktól és változattól, ami idő folytán hozzájuk tapadt, — megtisztításán s a maguk egyszerűségébe s

magasztos fönségébe való visszahelyezésén buzgólkodik . . . Jelesül az egyházi ének és zene reformjáról szóló „Motu proprio“-jával, a liturgikus énekes könyvek új hivatalos kiadásával (Editio Vaticana) a „Cantus Gregorianus“ nevezet alatt ismert énekkönyvet sürgeti hathatósan, XIV. Benedek pápa emlékezetes szavait tartva szeme előtt, aki annak, más ének-módok fölött való tulajdonairól ezen észrevételt teszi: „A piis hominibus libentius auditur, et alteri, qui musicus dicitur, merito praefertur.“

Sok, igen sok dolgot el lehetne még sorolnunk szentséges Atyánkról X. Pius pápáról úgy, hogy egy vaskos könyv kerülne ki abból, ha az ő jeles és üdvös cselekedeteit mind el akar-nók számlálni . . . Elég az hozzá, hogy X. Pius kitűnő és nagy pápa, aki Isten egyházát az Ur küldöttjének biztos atyai kezével, a bölcsnek kimért tapintatával, az igaznak rendületlen, nyugodt önértetével a szelidség lefegyverző hatalmával, az örök ígértbe vetett bizalom szilárd következettségével és az ügy szentségét megillető végdiadal öntudatával dicsőségesen vezeti, kormányozza azon megin-gathatatlan szikláról, mely a keresztény emberhez egyedül méltó polgárosodásnak és az erkölcsi világrendnek, — záróköre . . .

Épen azért, keresztény értelemben véve a szót, büszke lehet arra, hogy ilyen pápát, aki méltóképen emelkedik a világtörténelem legnagyobb pápáinak fénylő sorába — adott Isten ezidét nekünk, a katolikus ember . . . Hát még a katolikus magyar ember, kinek, mivel őseitől öröklött szép jellemvonása, hogy előtte az „édes“ Jézus földi helytartójának „édes“

tolja az ország érdekeit. Bátran mondhatjuk, hogy a pápák támogatása nélkül alig lenne meg országunk függetlensége, kulturánk pedig egy félszázaddal hátra maradt volna, mert az ő segítségük nélkül tovább nyögött volna hazánk a törökök igája alatt.

Mint magyarok és katolikusok mélyen érzett hálával tekintünk ma is szent Péter székére Krisztus helyettesére, akinek elődjei annyi jótéteménnyel halmozták el hazánkat.

Iskolaszéki gyűlés.

A róm. kath. Iskolaszék múlt vasárnap egyes mozzanatokban érdekes, szépen látogatott gyűlést tartott, melynek lefolyásáról a következőket jelenthetjük.

Schmidt János kanonok elnök elsőben is emelkedett szavakkal hódolt Nikitits Sándor világi elnök emlékének, kit mint városunk jeles férfit s iskolaszékünk fáradatlan buzgalomú tagját parentált el. Szintúgy Ujhelyi István kanonok volt isksz. elnököl és igazgatót, ki szívóssága és adakozásai által szerzett kiváló érdemeket. A gyűlés kegyelettel csatlakozott az elnöki megemlékezéshez.

Hivatalos jelentések következtek ezután: a tanítók korpótlékainak utalványozásáról, Lencső Ilona és Kvak Jolán tanítónők eskütételéről, Jarkovits Ernő tanító nyugdíjazásáról. Ez utóbbi pontnál szóba jött a megüresedett tanítóság betöltése. Az Iskolaszék dr. Schwarz Gusztáv megokolt indítványára abban állapodott meg, hogy ha iskolatestvérek kaphatók, az alsóvárosi iskolában két iskolatestvért alkalmaz, ha pedig nem, akkor a pályázatot pár hó múlva tűzi ki és pedig férfi-tanítóságra. Ez ügyben bizottság küldetett ki.

A város az alsóvárosi ovoda részére 300 K t adományozott azon kikötéssel, hogy az intézet jogi viszonya a városhoz rendeztessek. Erre is bizottság küldetett ki.

Némi aggodalmat keltett Fodor Imre gondnok jelentése, mely szerint az évi számadásban a kiadások előreláthatólag túl fogják ha-

atya méltósága oly nagy tiszteletben és szeretetben áll, hogy nevének pusztá hallatára is minden katolikus magyar keblet legőszintébb lelkesedés és fűző hódolat érzelmei töltenek el, — hálás gyermeki szíve szentséges Atyánk e ritka szerencséje, vagyis aranymiséje alkalmából szokottnál is melegebben dobog! . . .

Katolikus növendékekhez szolok, és így fölöslegesnek tartom a közlekedésnek, az általános örömnél, a nemes kegyeleti versenynek lélektani okait behatóbban vizsgálom és bővebben fejtegetnem . . . Mi mint katolikusok mindannyian jól tudjuk, hogy a krisztusi alkotásnak, az emberek ideiglenes s örök boldogágáért alapított egyháznak éltető lelke a római pápaság; mi jól tudjuk, hogy mit bírnak a pápában, hogy mily végtelenül sok és nagy lelki, sőt bizonyos értelemben földi érdemek is fűződnek ránk nézve a pápaság isteni intézményéhez; mi jól tudjuk, hogy az emberiség a civilizáció és különösen drága magyar hazánk, testvértelenségre jutott nemzetünk . . . mit köszön a multban is a pápai széknél (amennyiben attól a pápától kezdve, aki első királyunknak a szent koronát, nemzeti s állami létünk e szent symbolumát küldötte — immár közel ezeréves állami életünk minden viszonyosságai között a pápák igyekeztek emelni országunk tekintélyét és dicsőségét bölcs tanácsal, és rengeteg pénzbeli adományokkal gyámolítani gyöngeségét, vizsgálni bajaiban, segíteni haladásában — egész addig az atyai szeretettel teljes levél, melyet a most ünne-

adni a bévételt. Mely bajon az Iskolaszék úgy vél segíthetni, ha a kegyelmes főpásztor fejlődési adományának időközi kamatját kérelmezi. Az Iskolaszék öccsjához ily értelemben fog folyamodást intézni.

Bucsek István igazgató az ifjúsági könyvtárak szervezéséről tett jelentést s beszámolt a szent Miklós téri iskolaépületben megjelent átalakítási költségekről. A gyűlés mindkét jelentést jóváhagyólag vette tudomásul.

Fodor Imre gondnok lemondása sajnálatos vétetett tudomásul, elévülhetlen érdemeit a gyűlés jkönyvbe iktatta s helyébe Paull Béla tanítót választotta meg.

Több különféle, tandíjak, épület javítások stb. letárgyalása után az elnök tekintettel arra, hogy ezen gyűlés ez évben valószínűleg az utolsó, köszönetet mondott a városi tanácsnak jóindulatáért, az Iskolaszék tisztviselőinek és tagjainak önzetlen fáradozásaiért s a gyűlés kölcsönös jókívánatok közt ért véget.

FURGSASÁGOK.

Közlő: ARGIRUS.

Törtém a fejemet, hogy *Bernát* a Vigszínház deszkájáról és a *Pesti Hirlap* komédiás rovatából miképen kerülhetett a politikai cikkek közé, mint kuriai bíró. Már már kétségbeestem, mikor megsúgták, hogy könnyű neki, hiszen — *szabadkőműves*.

Tessék megfigyelni, hogy vasár- és ünnepnapokon úgy *déltájban* mennyi szemlélője akad székesegyházunknak! A fiatal emberek, bár nagy hideg járja, fáradhatatlanul bámulják e szép templomot kívülről. Pedig ha egy kissé beljebb kerülnek, több, mint bizonyos, — *felmelegednének*.

A hithű zsidó polgártársakat bizonyos napokon nem szabad törvénybe idézni. Melyek e napok? — azt a jó rabbinus tudomására hozza híveinek, hogy ők is tudják . . . Ugyanekkor feláll egy pozsonyi pap és kifejti hívei-

pelt pápa szent Erzsébet hétszázados emléknapjára küldött a katolikus magyarokhoz) — és mi azt is jól tudjuk, hogy ezen Krisztus Isten-emberi természetében gyökerező és égbe nyúló hatalom ez idő szerinti viselőjének kebelében mily gyöngyöden szerető atyai szív dobog, a gondjaira bizott összes országok s népek és ezek között magyar hazánk s nemzetünk iránt úgy, hogy csak a legnagyobb megfigyeléssel szemlélhetjük azt a különös figyelmet, melylyel X. Pius szentséges Atyánk minden kínálkozó alkalmat fölhasznál annak kimutatására, mennyire szereti s becsüli kedves magyarjait s mennyire lelken viseli üdvösségüket és földi jólétüket! . . .

Üdvözölve köszöntünk Téged, egyházunk Apostola! mi magyarok, hithű gyermekeid, akiknek szíve a világegyház tiszta örömeiben oly jogosan osztozik áldozópapi jubileumodon . . . A katolikus hűség, a hazafias magyar érzés koszorúit fonjuk nagy Neved körül, hő imában kérve a kegyelmek Istenét, hogy még számos éven át tartson meg diadalára az egyháznak, diadalára a Gondviselésnek, hogy mint a jövődőlésnek, amely Bened szemmeláthatólag teljesült, — „Ignis ardens“-e égő tüze — szeretetteddel fölguytsd a világot, hogy visszavezessed az emberiség szívét az édes Jézus szentséges szívéhez! . . .

„Tartsd meg Isten szent Atyánkat: Krisztusnak helytartóját!“

nek az 1894: XXXVI. cz. szakaszait, mivel a katolikusok vallási életét érdekli. A dolog azután oda lyukad ki, hogy ezt a papot elítélik — *lévedésből*.

Szóla a nóta: A felekezeti békét tönkretesz a néppárt! Talán a protestánsok valamelyik határozatát, mely a vallási belélelet szolgálja, merete rosszakaratúlag bírálgatni? Vagy a Talmud felebaráti szeretettől irtózó helyeit elítélve követelte e könyv kitiltását egész Magyarországból miáltal sok zsidó honfitársunk közelebb jönne hozzánk? . . . Egyiket se tette! Hát akkor mi okozta azt a tenger bődületet Herczegh *gyerekei* sajtójában? . . . Röviden szólva: megéreztek, hogy befellegzett a — „*bocsánatot kérek*“ katolicizmusnak.

Virit a szólásszabadság! A szociáldemokraták kongresszusán erről személyesen győződtem meg. Néhány elvtársnak ugyan felűnt, hogy senkit sem engednek a tárgyhoz szólni, hanem minden indítvány után rögtön azt indítványozza valaki, hogy el kell fogadni minden *vita nélkül*. Egyikük megköczkázta azt is szövéteni, hogy választani kell új pártvezetőséget. Manóék feltették a kérdést: igen-e vagy nem! Felelet nagynehezen: nem! Megokolás: a dolog nem — *kóser*.

H I R E K.

= **Szentségimádás.** A ránk következő vasárnap, vagyis december hó 13-ikán leszen székesegyházunkban a havi szentségimádás megtartva. Mivel már erősen itt van a karácsonyi szent gyónás és áldozás ideje, szombaton délután és vasárnap reggel gyóntatások lesznek. A gyóntatásban résztvesz maga a **megyés Főpásztor** öngyméltósága is, **ki már délután 5 órakor** ott lesz a templomban.

= **Immaculata.** A boldogságos Istenanya szeplőtelen fogantatásának ünnepén székesegyházunkban a megyés **Főpásztor** öngyméltósága pontifikálta a nagymiséjét, teljes segédlettel. Bevonulás alatt a kar Kontor Elek „*Ecce sacerdos*“ himnusát, mise alatt pedig Zangl nagymiséjét énekelte. Betétek voltak gradualera Hoppe „*Szentséges Szűzasszony*“ kezdetű vegyes kara, offertóriumra pedig J. Kistler „*Salve Regina* op. 19.“ kezdetű négyese. — Mise vsgeztével a megyés Főpásztor öccellentiaja a szöszékre lépett s apostoli buzgalommal fejtegette, hogy az Úr Jézus édesanyja lehessen, szeplőtelenül kellett fogantatnia. Az eredeti formájú és szép gondolatokkal telített beszédet a nagyszámú hívőcsereg mély áhitattal hallgatta. — A székeskáptalan tagjai az ünnepi misére a cappa magnát öltötték fel.

= **Plebánosi eskütétel.** *Szedmák* József alsónémedi és *Richter* Béla dunakeszii kinevezett plebánosok ma délelőtt tették le a plebánosi hűségkötvetit Virter Lajos dr. nagyprépost, általános püspöki helynök úr kezébe.

= **Tisztelgők.** Az elmúlt hét folyamán tiszteletüket tették a megyés Főpásztor öngyméltóságánál a vidékiek közül: Drien István, Jakubovits Sándor, Kubinyi Endre, Smeringa József, Boroviczény Nándor dr., Hainiss Dazsó, *Szedmák* József és *Richter* Béla plebánosok.

= **Köszönetnyilvánítás.** A váci I. Ált. ipartársulat. Katalin báljára utólagosan felülfizettek: Schmidt Perencz 4 Kor, Jáger Gyula 3 K.

= **Közgyűlés.** Városunk képviselő testülete ma délután rendes közgyűlést tart, melynek programja 29 pontból áll. A hivatalos jelentések után valószínűleg a tisztújítás és városi képviselő választás fog nagyobb érdeklődést kelteni, valamint a városház kiépítése, mely eddigelé csak részben nyert megoldást. A többi sablonos ügy, kérvények, illetőségi döntések stb. A közgyűlés lefolyásáról jövő számunkban.

= **Képviselők választása.** December 17-ikére tűzte ki a legutóbbi megyegyűlés a városunknál ez év végével üresedésbe jövő 30 rendes és 9 pót városi képviselői állás betöltését. Zádor János dr. polgármester, mint a választás kiküldött elnöke, úgy intézkedett, hogy a szavazás három helyen történik. 10-10 rendes és 3-3 pót városiára. A szavazás mindenütt d. e. 9 órakor veszi kezdetét és d. n. 4 órakor ér véget. A szavazás helyei: az első kerületben (alsóváros) a tornyos iskola; elnök Morlin Zsiga dr. helyettese Preszly Elemér dr.; — a második kerületben (középváros) a városházi öreg közgyűlési terem; elnök Ivánka Pál, helyettese Göndör Sándor dr.; — a harmadik kerületben (Kisvác) a Fehérlő vendéglő; elnök Zádor János dr., helyettese Váró Károly. — A választás eredményét, a szavazatok összeolvasása után, Zádor János dr. polgármester a városházi közgyűlési teremben hirdeti ki. — A választásra a polgárság falragaszok útján hivatik fel.

= **A „Magyar Állam“ megszűnése.** Negyvenkilenc évi fennállás után december 3-ikán utoljára jelent meg legrégebb katolikus napilapunk, a „Magyar Állam“, mely hajdanta egymaga küzdött a keresztényellenes sajtó támadásai ellen. Dicső multra tekinthet vissza. Sokáig derekasan megállta helyét, de a pártolás hiánya s modernebb lapjaink megizmosodása végre is megásta a veterán kolléga sirját. Megszűntét a kath. sajtó szempontjából — noha élet halál harcában sok igazságtalanságot és epéskedést követett is el fiatalabb kollégáival szemben — sajnálattal kell vennünk. — Előfizetői, míg előfizetési idejük le nem jár, az „Alkotmányt“ kapják helyette.

= **Konferencia beszédet** tartott lovag Csósz Imre dr. tanár vasárnap a kath. legényegyesületben. Beszél a napi evangélium nyomán a megtérésről, mely az embert céltudatosra és nagyvívra teszi. A karácsonyi ünnepeket, hogy azok sok lelki örömmel legyenek összekötve — üdvös megtérésnek, komoly magabizalomnak kell megelőzni, ezzel egyengetjük a legmegfelelőbbben a Megváltó eljövételének útját. — Az ünnepélyen megjelent lovag Rapcsák Imre dr. kir. tanácsos, egyleti elnök is. — A legközelebbi előadást Léska József tb. esperes, fegyintézetű lelkész tartja, azután pedig Podhorzsky József püspöki udvari káplán.

= **Halálozás.** Részvétellel emlékezünk meg özv. Bentze Györgyné, szül. deáki Deák Emma úrnő elhalálzásáról. A sokat szenvedett úrnő folyó hó 2-ikán szenderült jobblétre. életének 60-ik évében. Temetése december 4-ikén folyt le a középvárosi temetőbe. Elhunytát 5 gyermeke és számos rokon gyászolja. — Ny. b.!

= **Apró hírek.** Bartos Ferencz váci járásbírói irnokot az igazságügyminiszter irodatisztjé nevezte ki. — A Duna vizének módfoföltt kicsiny volta miatt pénteken reggel egy uszályhajó fenekét kilyukasztotta vízbe eresztett vasmacsakája, úgy, hogy Budapestről kellett egy gőzszivattyút hozatni, hogy az uszályt megmentse az elmerüléstől. — December 9-ikétől kezdve minden szerdán és csütörtökön esti 6 órakor ingyenes ismeretterjesztő előadásokat tart a váci I. ált. ipar-

társulatban Andor Károly fővárosi tanár ipari, kereskedelmi, gazdasági és szociális dolgokról.

= **Népszövetségi alakulás.** Veres-egyházán és Szadán november 29-ikén alakult meg a Népszövetség. A központ részéről megjelent Haller István főtitkár, ki az iskola termében benső hévvel és meggyőződéssel beszélt a hitek nagy seregének a katolikusok tömörülésének szükségességéről. A gyűjtő beszéd hatása alatt rögtön beirakozott 50 tag. A toborozás folyik. Helyi igazgató lett Kozma István plebános, pénztáros Láng Géza, s választottak több csoportvezetőt. — Tószegen is november 29-én alakult meg a Népszövetség. Igen szép és hatásos beszédet tartott Haller József központi kiküldött. Azonnal 92 tag állott a Népszövetség fehér zászlaja alá. Helyi igazgató Dolenszky Imre pápai kamarás, plebános lett, helyettes helyi igazgató pedig Túróczy Enok kaplán.

= **A Kath. Gazdakör dalárdája** ismét megkezdte működését. Folyó hó 8-ikán, Szeptelen Fogantatás ünnepén, a 7 órai szentmise alatt a felsővárosi plebaniatemplomban offertóriumra kettős hangon elénekelt 2 verset a „Mária Szűz Anyánk“ kezdetű énekből, Szarka József tanító vezetése mellett. Este 6 órakor a Gazdakör helyiségében Halász József titkár a Kath. Sajtóegyesületet ismertette és az „Új Lap“ pártolására buzdította a jelenvoltakat.

= **A Tanügyi Tanács ülése.** Folyó hó 3-ikán délelőtt 10 órakor ülést tartott a Szent-István-Társulat üléstermében az Országos Kath. Tanügyi Tanács. Szentgyörgyi Jordán Károly dr. apátplebános, elnök megnyitván az ülést, örömmel jelentette, hogy Őszentése meleghangú levélben fejezte ki köszönetét a kath. tanítók országos bizottságának, az 50 éves áldozásága alkalmából felterjesztett hódoló feliratra. Jelentette tovább, hogy a Tanács néhai elnökének, dr. Steinberger Ferencnek síremlékére koszorút helyezett. Kapcsolatosan jelentette, hogy a kath. tanítók félárú vasúti kedvezménye tárgyában a felterjesztés ez év folyamán a kereskedelmi miniszter elé kerül. A kultuszminiszter elé pedig olyan felterjesztéssel járul a Tanács, hogy a kath. iskolák nagyobb fejlesztésben részesüljenek, mert félt, hogy ha most a nagy gonddal őrzött iskoláinkat a külső befolyástól meg nem védelmezzük, jogainkat visszaszerezni nehéz feladat lesz. A Tanács feliratot intéz a nm. püspöki karhoz aziránt, hogy a tanítók fuvar- és napidíja a már egyszer meghatározott módon állapításuk meg, nehogy a kifizetés akadályokba ütközzék, mert ezen kedvezmény hiányában a tanítók a gyűléseken megjelenni nem képesek. A Tanács egy újabb memorandumban fordul a kultuszminiszterhez, hogy a múlt évben kérelmezett 40.000 koronás államsegélyt a kath. tanítók és azok árvaiknak jutalmazási és ösztöndíjptóléka címén kegyesen adományozni s a Kath. Tanítók Országos Bizottságát megbízni kegyeskedjék, hogy az ő ajánlatára ezen alapítvány kamata megfelelőleg kiosztassék. Ezen fenti összeg adományozását a Tanács azért kéri, mert ezáltal is pótolni óhajtja a kath. tanítók kisebb fizetését az állami tanítókkal szemben. A rendtartás a nm. püspöki kar intenciójának megfelelő helyesbítés céljából egy bizottságra bízott, melybe egyházmegyénk részéről Baksay Károly dr. praelatus kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő szintén jelöltetett. Ezen jelölést az egyházmegyei tanítók örömmel s lelkesedéssel fogadhatják. A kath. polgári leányiskolák tantervjavaslatát mutatott be, melyben az új tanítási terv az állami terv alapelveivel összeegyeztetvén, kimagaslik belőle a kath. szellem érvényesítése,

a gyakorlatiasság kidomborítása pedig a tanterv kidolgozásában nagy munkateret biztosít a leánynevelés intenzívebb fejlesztése körül. A Tanács a nyugdíj-revizóra vonatkozó javaslatot egész terjedelmében elfogadta s annak illetékes helyekre való felterjesztését az elnökségre bízta. A párkányvidéki tanítóegyesület kérelme terjesztetett elő, melyben kéri a Tanácsot, hogy az államsegélyes fizetésnél kirótt igazságtalanul magas levonások tárgyában a kellő lépéseket tegye meg. A Tanács ezen igazságos ügy elintézését szintén az elnökségre bízta. A tárgysorozat pontjai letárgyaltak, elnök a tagoknak, de különösen a kiküldött bizottság tagjainak önzetlen munkásságukért s a magyar katolikus nevelés ügyének előmozdításáért őszinte köszönetét fejezte ki. — Vörös.

= **Megtérés.** Szép ünnepségnek volt tanúja Vecsés község róm. kath. közönsége f. év nov 8-án. A ref. vallású Kovács Antalné, szül. Molnár Zsuzsanna Jolán áttért a kath. vallásra. Szitár Mihály plebános, ki jászkarajenői plebánoskodása alatt már 62 egyént térített Krisztus igaz anyaszentegyháza kebelébe, — köztük 3 zsidó vallásút, — nagy ünnepélyességgel vette fel a megtértet s gyönyörű beszédet intézett hozzá. — Nem mulaszthatjuk el ezen alkalommal megemlíteni, hogy Vecsés község sváb lakossága eddig csak annyiban érezte magát katolikusnak, amennyiben a párbért és a hitközségi adókat fizette. Azon rövid 2 év óta azonban, mióta Szitár Mihály vezeti a község lelki ügyeit: szeretetreméltó egyéniséggel egészen meghódította a hivatelt s buzgólkodásának látható eredményeképpen tapasztalja, hogy hivei mind sűrűbben jelennek meg az istentiszteleteken. — Az Ég adjon áldást további működésére! (Beküldetett.)

= **Csalódni emberi dolog,** de nem okvetlenül kell. Ha e névre „Réthy“ figyelünk, úgy nem csalódnunk, hanem eredeti Pemetefű-czukorkát kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar háziszert, mely köhögés, rekedtség és hurutos bántalmak sok ezer esetében kitűnően bevált. De vigyázzon, hogy a doboz és a cukorka minden darabján rajta legyen a „Réthy“ név.

= **Jubileum a postán.** Szép és lélekemelő ünnepély folyt le f. évi november hó 30-án a váci posta és távirahivatalnál. Dezsőfi József posta és távirda altiszt ezen a napon töltötte be 25 évi szolgálatát. Ez alkalomból kifolyólag Bercsényi János posta és távirda felügyelő, kinek főnöksége alatt Dezsőfi a hosszú 25 évet leszolgálta, az egész tiszti, altiszti és szolgazemélyzet előtt a jubiléumot melegen üdvözölte, beszédében méltatván ernyedetlen szorgalmát, becsületességét, társai és a közönség szeretetét és bizalmát, amelyet magának magatartásával kivívott. — De nemcsak hivatalvezetője s az összes személyzet üdvözölte e napon, de hozzájárult az ünnepély fényéhez a posta és távirda igazgatóság írásbeli dicsérő levele is, amelyben Dezsőfi altiszt szolgálata valóban lélekemelő hangon van méltatva. — Bercsényi felügyelő beszéde végzetével a jubiléumnak átadta az igazgatóság elismerő levelét s átnyújtotta neki a személyzet ajándékát, egy arany gyűrűt is, azzal a jó kívánattal, hogy őt az egek Úra a legjobb egészségben sokáig tartsa, hogy a reá bízott teendőket a legjobb erőben, egészségben az intézet és a közönség javára és meglegelelésére végezhesse.

= **Kicsiny a postahivatal.** Valamikor egy pár hivatalnok bonyolította le városunk postaforgalmát, egy kis helyiségben. Ma már annyi a hivatalnok és mégis kevés, oly nagy a helyiség és mégis kicsiny! Mint értesülünk, a budapesti postakincstár alkudozó-

sokat folytatott a vaczi takarékkal mai épületének és a kaszinónak megvétele ügyében; majd a régi Csillag szállót akarta megvenni a káptalantól; ujabban pedig a káptalani kisorsházat kéri a városi tanácstól, 55 ezer koronáért. Ezt az ügyet a mai közgyűlés tárgyalja. Ha itt sem tudnak egyezsége jutni, a felsővárosi plebánosok tulajdonát képező Rokus-kert-t szándékozik a kincstár megvenni s ott felépíteni az új posta-palotát.

= **Apponyi levele.** Apponyi Albert gróf sajátkezű aláírásával ellátott leírásban tudatta a városi múzeumegyesülettel, hogy ez évre 600 korona államsegélyt utalványozott ki; ebből fele könyvtári, fele pedig régiségtári segély. Ez év folyamán múzeumunk már 400 korona felolvasási segélyt is kapott s így jelenleg 1000 korona államsegélyt élvez. — Bennünket csak örömmel teli büszkeség tölti el, hogy városunk e törekvő egyesületének munkálkodását a magas kormány is ily bőkezű támogatásban részesíti.

= **A képeslapok kulturális becse.** A postán nap-nap után garmadával érkeznek a szebbnél-szebb levelezőlapok. Azok nagy része hazánk városainak egyikét v. másikat, azok nevezetes középületeit, egy szép bércezt, történelmi nevezetességű helyet stb. ábrázolnak. Vagyis ezek legtöbbször hazai vonatkozásúak. Olvasóink közül sokan vannak, akik gyűjtik és megőrzik azokat. Majd minden családban az ugynevezett albumokba kerülnek a szép és kellemes emlékek. Azonban ki győzné a kapott képes levelezőlapok mindannyiját megőrizni?! Nem egy helyen sok album kellene ahhoz. A régiekhez mindig újak és újabbak gyűlnek, s az utóbb érkezettek — a friss emlékezetben levők — mindinkább kiszorítják a korábbiakat. Lassankint terhes lesz a sok képes lap őrzése. Megsemmisíteni pedig még sem akarja senki az ismerősök és jóbarátok kedves figyelmének e szeretetreméltó tanujeleit. Mindazokhoz, kiknek már megtelt az „Üdvözlés a nagy világból“ című albumuk, azokhoz azon kérméssel fordulunk: sziveskedjenek a hazánk természeti szépségeit ábrázoló képes lapokat a vaczi Tulipán Szövetség — Magyar védőegyesületnek megküldeni. Az egyesület a beérkezett képes lev. lapokat kellően csoportosítva az iskoláknak óhajlja átadni. Szándékolja ezt azért, hogy az iskola növendékei minél inkább szemlélhessék azon ország szépségeit, melyben élnek s hogy annak megismerése által szeresék honukat és így a drága hazánkat örömeit megbecsülő polgárokká váljanak. Mindenki, aki szives adományozásával e törekvés és cél elérhetését támogatja, a magyar közművelődés és honszeretet oltárán áldoz. A levelezőlapokon levő irás ne tartóztasson vissza senkit szándékának keresztülvitelétől. Az azokon levő irás nem akadály a szép czélnak. Ami pedig a személyes vonatkozást illeti, annak megnyugtatóan annyit: hogy a képes lapokon leginkább csak a baráti megemlékezés egy üdvözlés szokott lenni. Aki azonban még ezt sem akarja mással közölni: ragaszsa le az írottakat. — A beérkező levelezőlap adományokat mindenkor szivesen meg fogja köszönni az egyesület elnöksége.

= **A párisi tuberculose elleni kongresszus** új reményt adott a világnak. A tuberculose elleni szer, úgy látszott, megvan. De már néhány napra be kellett látni, hogy a remény hű és tarthatatlan, mert ezen iszonyu betegség ellen nem sikerült még egy specificumot feltalálni. A tuberculose elleni szerek között a leghathatósabbak egyike a „Sirolin-Roche“, egy creosotpreparatum, mely azonban a többi ilyenmű szerek kellemetlenségeit nem tartalmazza, mert nem mérges;

kellemes ízű és nagyobb részben tényleg a testbe felvétetik. „Sirolin-Roche“ gyorsan hat a köhögés ellen, előmozdítja az étvágyat, megszünteti az éjjeli izzadást és hat a láz ellen, úgy, hogy tüdőbaj- és sorvadásban szenvedőknek annak használata feltétlenül ajánlatos. „Sirolin-Roche“ minden gyógyszerárban kapható.

= **A Horgony Pain Expeller** (Richter's Linimentum Capsici comp.) igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 36 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Horgony Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkóránál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altest Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszser jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller“ vagy „Richter-féle Horgony-Liniment“-et tessék kérni s a „Horgony“ védjegyre és a „Richter“ cégjegyzésre figyelni kell és csak eredeti üveget kell elfogadni.

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat. a

SCOTT-féle Emulsió

eszményi gyógyszerként fogadja. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálóbb, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50f.

Kapható minden gyógyszerárban.

Irodalom.

Karácsonyi könyvjegyzék. Csinosan, kiváló izléssel és élvezetesen összeállított, szebbnél-szebb illusztrációkkal pazarul ellátott album a Szent István-Társulat most megjelent karácsonyi jegyzéke, mely az előző évi-eknél sokkal nagyobb terjedelmű s magán és idegen kiadók kath. szempontból ajánlható kiadványait is magában foglalja. A keresztény olvasóközönség ezzel nem pusztán könyvjegyzéket kap a kezébe, hanem egyúttal alapos útmutatót is arra nézve, hogy karácsonyi könyvvásárlását mily készletből fedezze. Ehez képest tartalmazza az ifjúsági irodalom, a magyar nemzet klasszikus íróinak, a tudományos és vallásos litteratura keresztény szempontból kifogástalan és magas színvonalú termékeit. E jegyzékből értesülünk elsősorban a Szent-István-Társulat működésének kiterjeszkedéséről; könyvkereskedése ugyanis a napokban műkereskedési osztályllyal fog bővülni, hol a legkiválóbb hazai és külföldi művészek remekei lesznek megszerezhetőek eredetiben és reprodukcióban. A karácsonyi vásárló közönségnek szives figyelmébe ajánljuk ez alaposan tájékoztató jegyzéket, melyet a Szent-István-Társulat (Budapest, VIII. Szentkirályi u. 28.) levelezőlapra nyilvánított óhajra készségesen megküld bárkinek.

Pásztorjátékok. Szent karácsony ünnepeinek közeledtével fölélednek lelkünkben a gyermekkor kedves karácsonyi emlékei. Dolgaink, bajaink közben rá-rá emlékezünk a jó gyermekeket megjutalmazó Jézuska várására, a betlehemesdire, s meg-megcsendül fülünkben a rég nem hallott „Csordapásztorok...“ Haladhat a civilizáció, találhatnak ki új meg új gépeket, gyilkolhatják egymást felhecczelt népek s lázadozhat az Istent-hazát elvető szociáldemokrácia, karácsony varázsa mindig erőt fog venni minden háborgó indulaton s december hónapjának, az advent négy hetének a kis Jézus várása marad az uralkodó eszméje. Irodalom, művészet mind ehhez kapcsolódnak, a néplélek ebből merit lelkesedést és megnyugvást s ez irányban keresi még multságát, szórakozását is. Visszatér a színjáték ez ősi rforásához s a pásztorok hódolatának egyszerű bemutatásában csak úgy gyönyörködik, amint gyönyörködött abban a XII. vagy XIII. század egyszerű magyarja. Kívánatos és ajánlatos az ilyen szokásoknak minél épebb megőrzése, mertvelük népünk gondolkodásának legneime-sebb elemeit konzerváljuk. A Szent-István-Társulat kiadásában egész csomó pásztorjáték jelent már meg, válogathat belőlük a karácsonyi előadások rendezője. Egyik szebb, mint a másik, s mindegyik egy czélt szolgál: a keresztény tradíciók fentartásában rejlő nemzetnevelő tendenciát.

A Szent-István-Társulat rendes tagjainak könyvilletménye. A múlt évben új rendszert kezdett a Szent-István-Társulat a rendes tagjainak járó könyvilletmény kiadásában. Nem adott vaskos nagy munkákat, hanem kis könyvecskéket, s eltért régi szokásától e könyvecskék tartalmát illetőleg is. Ezekkel a kis terjedelmű munkákkal beállott annak a harcznak, mely a keresztény világnézet és ellenségeink között folyik, első tűzvonalába. Ezek a kis könyvek ugyanis csupa aktuális, folyton és mindenütt vitatott kérdéseket tárgyalnak s útbaigazítást nyújtanak a katolikus híveknek a szellemi harcok tengelyét alkotó kérdések helyes megítélésére. A múlt év kísérlete pompásan bevált. Több érdemes munka mellett a magyar szociológiai irodalomnak két gyöngye is napvilágot látott e sorozatban: *Prohászka Ottokár* és *Giesswein Sándor* könyvecskéi. — Az idej sorozat nem méltatlan folytatása a tavalyinak. Mind a két könyv fontos kérdéseket tárgyal. *Notter Antal* a szabadakarat nagyfontosságú, sokat vitatott és sok tévtannal elhomályosított kérdésében mutatja meg a katolikus álláspontot, *Jehlicska Ferencz* pedig megvilágítja a társadalmi kérdések megoldását célzó filozófiai, szociológiai rendszereknek s az etikának kapcsolatát. *Notter* könyve sok tévelygőt útbaigazíthat, *Jehlicskáé* pedig egyenesen nélkülözhetetlen mindazoknak, akik próbálkoznak a szociális bajok orvoslásával, akiknek érző szívét s tervező agyát foglalkoztatja e világ sok nyomorúságainak kérdése. Nincs a magyar irodalomban könyv, mely Marx elméletére nézve — pedig most ugyancsak sok kérdés megoldása forog e körül — jobban eligazítaná az olvasót e múnél, de olyant is keveset ismerünk, mely világosabban mutatná a legújabb kor szociológiai rendszereinek betegségeiben a még jó katolikusoktól sem elítélt angol és német filozófiai és közgazdasági elméletek örökségét. Alap gondolatát, hogy: a szociális megújulás csak a keresztény megújulásban lehetséges fel, — minden ellenvetést eleve lehetetlenné tevő bizonyossággal domborítja ki. — A Szent-István-Társulat új rendszerű rendes tagsági illetményeinek most már második évi sikere minden jáánlásnál szebben beszélő argumentum ezen

vallásos és hazafias intézmény támogatására. A rendes tagsági illetményhez tartozik e könyvecskéken kívül a nyári hónap kivételével minden hó elsején megjelenő s dr. Mihályfi Akos egyetemi tanár által szerkesztett *Katolikus Szemle*, a tagsági díj pedig egy esztendőre 10 korona. Jelentkezni lehet a Szent-István-Társulat igazgatóságánál. (Budapest, VIII. Szentkirályi u. 28)

Szerkesztői üzenetek.

H. O. Köszönettel nyugtázzuk. Tisztelet.
L. R. Jövő évi márcz. 1-ig rendben. Üdv.
B. J. A. Szíves levelét élvezettel olvastuk s habár borongós, de kedvesen fordulatos szövegéből meggyőződünk, hogy van ott még gondolat, lüktet a hév. Miért is ha netán hosszú idők jártán el is erjedt kissé zengő-pengő lirája: annak a megviselt zöld deszkás lánagnak bánatos árnyából kutassa fel ismét, a jözz fel újra. — Egyetemes üdv.
G. S. Azok a vidragyártó molnárak ezúttal más malomban öröltek. Mert se az a rögös határ, se az az ingoványos talaj, de még a kéklő lepel sem vonatkozik O ra, hanem nyíldirekt és exclusive A-ra. Lánczos nexusban van itteni fraternizálásunkkal. Ez annak az üzenetnek autentikus exegese. — Hogy mit hallunk? Halló, ki beszél? A-r és A-g. Mind két állomáshoz van drótunk. Dehát nem velünk beszélnek, mi csak úgy a fülünk hegyével tapogathattunk. — Hőleples üdv.
 — **a.** Kedvesek. Már a mai számunkban is hoztunk volna belőlük, de nincs helyünk. — Tisztelet!
H. I. A hieroglifeket szorgalmasan tanulmányozzuk. Jövő számunkra esetleg át is írjuk. A cikket aktuális volta miatt rögtön felhasználtuk. A többire is rákerül a sor. — Hódolat!
Valahol... Ha a végéről eltünteti az öngyilkos megoldást, esetleg felhasználjuk.
Sz. E. Beiktattuk. Szíves értesítéseit más-kor is köszönettel vesszük.

Teljes gőzű mosógép

jótétemény minden háztartásban. Ragyogó fehér mosást végez, a ruhák legnagyobb kímélése és nagy megtakarítás me lett, munkában, tüzelő anyagban, időben és pénzben több, mint 75% megtakarítás. A használhatóság különféle sége és a szerkezet tökéletessége verseny nélkül való. Minden gépet szívesen próbára adok.
 A jelenkor legjobb **kémény toldója** a John-féle szabadalmazott kémény-toldó. Biztos eszköz a füst alkalmatlankodása ellen lakásokban és konyhákban. Állandó zajtalan járat! Mint szellőztető kitűnően alkalmazható.
 Kapható úgy ez, mint a teljes gőzű mosógép, ruhafacsaró és ruha-mángorló **Tragor Károly** vaskereskedésében, Váczon.

**Császárfürdő
Budapesten.**

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévvízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó-kúra.

200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés. jutányos árak.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

az
Igazgatóság.

Könyv-ujdonság!!!

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék. Kapható **MAYER SÁNDOR** könyvkereskedésében
V A C Z O N.

(A Szent-István-Társulat kiadványai).

- Andor**, Nagy Lajos, remek diszkótésben,
- Bodor**, Szirányi család, remek diszkótésben,
- Károly**, Igazi élet " " "
- Dickens**, Kis Dorrit I. II. f. remek diszkótésben,
- Szepessy**, Hit és haza " "
- Bourget**, A válás " "
- Jehlicska**, Társadalmi kérdés, csinos füzéssel
- Notter**, Szabadakarat " "
- Huber**, Napkeleti bölcsék " "
- Schermann**, Egyházi könyvtalalom, csinos füzéssel.

„M-i-i-t?”
 „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-czigarettahüvelyek fadobozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jellel valódi!
 Minden fadoboz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RETHY-féle pemetefű czukorkánál!**
 Vásárlásnál azonban vigyázzunk és — határozottan **RETHY-félet** kérjünk, — mivel sok haszontalan utánzata van.
Egy doboz ára 60 fillér.
 Csak **RETHY-félet** fogadjunk el.

XXVII-ik magyar királyi

jótekonycélú államsorsjáték

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordíthatni. Ezen sorsjáték 11969 nyereménye 365,000 korona összegben készpénzben.

Főnyeremény 150,000 korona,

továbbá:

1 főnyeremény — — — — 20.000 kor.	10 nyeremény a — — — — 1.000 kor.
1 „ — — — — 10.000 kor.	150 „ — — — — 100 kor.
1 „ — — — — 5.000 kor.	300 „ — — — — 50 kor.
5 „ — — — — 2.000 kor.	1500 „ — — — — 20 kor.
	10000 „ — — — — 10 kor.

Húzás visszavonhatatlanul 1908. év december hó 30-án.
 Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedék igazgatóságánál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdében és váltó-üzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Globusz
 fém tisztító kivonat
 minden más tisztítószer felülmul

A VACZI HENGERMALOM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Lisztárai 50 kilogrammonként:

Busaórlomány: Asztali dara A B szám 20 K 20 fill. — Asztali dara C szám 19 K 80 fill. — Királyliszt 0 sz. 20 K 00 fill. — Lángliszt 1. sz. 19 K 60 fill. — Elsőrendű zsemlyeliszt 2. sz. 18 K 90 fill. — Zsemlyeliszt 3. sz. 18 K 60 fill. — Elsőrendű kenyérliszt 4. sz. 18 K 20 fill. — Középkenyérliszt 5. sz. 17 K 70 fill. — Kenyérliszt 6. sz. 17 K 20 fill. — Barnakenyérliszt 7. sz. 15 K 80 fill. — 7¹/₂ sz. 13 K 80 fill. — 7³/₄ sz. 12 K 40 fill. — Takarmányliszt 8. sz. 08 K 80 fill. — Korpa finom F sz. 06 K 50 fill. — Korpa goromba G. sz. 06 K 50 fill. — Ocsu 07 K 00 fill.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, oszúznál és meghűléseknel, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. DE Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Óh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálk-
sodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő és szétküldési raktár:

**„Nádor“
gyógyszertár**

Budapest VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított

Kapható Váczon:

Az Irgalmasok és Ursziny Arnold gyógyszerertárban.

Legrégibb és legelőkelőbb thea-czég!

Raktár: Kopunecz József úrnál.

AZ 1775. ÉVTŐL FENNÁLLÓ S 25 ÉV ÓTA

MAYER SÁNDOR-FÉLE KÖNYVNYOMDA VÁCZON, KOSSUTH-UTCZA,

AMELY A LEGMODERNEBB STILBEN VAN BERENDEZVE, AJÁNlja MAGÁT A
MÉLYEN TISZTELT VÁCZ ÉS VIDÉKE KÖZÖNSÉGÉNEK.

KÉSZIT BARMILYNEMU NYOMTATVÁNYOKAT, UGYMINT: MUVEKET,
TABELLÁKAT, MEGHIVOKAT TANCZMULATSÁGOKRA, ELJEGYZÉ-
SEKRE ES ESKÜVŐKRE, TOVABBA GYÁSZJELENTÉSEKET ÉS NÉV-
JEGYEKET A LEGPONTOSABB KISZOLGÁLÁS MELLETT ÉS A LEG-
OLCSÓBB ÁRAKON.

DÚSAN FELSZERELT

KÖNYV-, PAPIR- ÉS RAJZSZER-KERESKEDÉSÉT

AJÁNlja A MÉLYEN TISZTELT KÖZÖNSÉG BECSÉS FIGYELMÉBE.